

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת וארא תשע"ב

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב (ו' - ג')

וברש"י "וארא אל האבות". ותמוה מה מוסיף לנו רש"י הקדוש בהסברו, וכי אין אנו יודעים שאברהם יצחק ויעקב הם האבות הקדושים? והתירוץ הוא שרש"י בא ללמדנו, כי לכל אחד ואחד מהאבות הקדושים נגלה הקב"ה בזכות עצמו ולא בזכות אבותיו.

(הרה"ק ר"מ מפרעמישלאן זיע"א)

וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל וגו' (ו' - ה')

הקב"ה צופה ומביט בפנימיות הלב של כל יהודי, ויש יהודי אשר משתתף בצער השכינה הקדושה, על כי "בצרתם לו צר", מתבונן ומצטער על כך שיש כביכול להקב"ה צער ממנו, וע"ז הוא בוכה מפנימיות הלב, וזה הפירוש "וגם אני שמעתי" - "אני ראשון ואני אחרון", בנאקת בני ישראל שמעתי גם אותי, גם כאב על צער השכינה, לכן "ואזכור את בריתי".

(ישמח משה)

ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלקים וגו' (ו' - ז')

מעשה בהרה"ק רבי זוסיא מהאניפולי זיע"א שיצא פעם בראש השנה קודם התקיעות מבית המדרש, וראה תינוק מישראל מבני עניים, לבוש קרעים ופניו רעים, שאל אותו רבי זושא, בני! האם אינך מתקנא בבני הערלים האוכלים משמנים ושותים ממתקים ולבושים מלבושי כבוד? השיב התינוק, לא, אין אני מתקנא בהם כלל, שלי גדול משלהם, ישראל אני ומאמין באלקי ישראל. חזר רבי זושא לבית המדרש ואמר: רבון העולמים, הבט משמים וראה מי כעמך ישראל עם סגולה, תינוק מישראל אפילו כשהוא רעב וצמא ולבוש קרעים ובלואים, מקבל הכל באהבה ובלבד שישראל הוא.

הן בני ישראל לא שמעו אלי וגו' ואני ערל שפתיים וגו' ויצוום אל בני ישראל (ו' - י"ב - ג')

ויש להבין מדוע הוסיף "ואני ערל שפתיים" הרי כבר אמר "הן בני" לא שמעו אלי", ונראה לבאר, שכדי שיוכל הצדיק להשפיע כל הברכות לישראל, צריך שהם יהיו כלי המוכן לקבל, וכן הצדיק יכול להשפיע בזכות בני ישראל שהם הנותנים לו הכוח והיכולת, ואז נעשה כמעין המתגבר, שכל זמן ששואבים ממנו יותר משפיע הוא יותר ונובע ממנו יותר, ואם אין מקבלים כראוי, אין הצדיק יכול להשפיע. וזהו "הן בני ישראל לא שמעו אלי" היינו שלא שמעו לקול משה וא"כ "ואני ערל שפתיים" כי אין בי כח לדבר אל פרעה ולהצילם מאחר שאין מקבלים, וע"כ אמר הקב"ה "ויצוום אל בני ישראל" שיהיה בצוותא חדא עם ישראל וכך יקבל כח מהם, וממילא יזכה "להוציא את בני ישראל מארץ מצרים" מכל המיצרים והקליפות.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

מסופר: לאחר הסתלקותו של המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א, ביקשו ראשי החסידים לעצמם ממלא מקום והבחירה נפלה על הרה"ק רבי שניאור זלמן "בעל התניא" זיע"א, שהיה אז אברך צעיר בן כ"ז שנים בלבד. סירב רבי שניאור זלמן לקבל על עצמו את המינוי החשוב, וטעמו ונימוקו עמו שמחמת גילו הצעיר אין הוא ראוי לכהן בהנהגה רמה כזו. פנה אליו הרה"ק רבי מנחם מענדיל מוויטבסק זיע"א וטען כלפיו, הרי לא מצינו בתורה בשום מקום רמז לגבי גילו הרצוי של המנהיג, מוכח שאין זה חשוב כלל. ענה לו "בעל התניא": בתורה נאמר "אלה ראשי בית אבתם" והתורה מונה את שמותיהם של בני השבטים, אולם רק אצל שבט לוי מונה התורה את מנין שנותיהם של לוי, בנו קהת, בנו עמרם ושני בני עמרם משה ואהרן. מכאן הראיה שכאשר התורה עוסקת במנהיגים של ישראל אזי היא מציינת לא רק את שנות חייו של המנהיג, אלא גם של אביו, ואבי אביו ואף של אבי זקנו.

וגם אני שמעתי את נאקת וגו' אשר מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי (ז' – ה')

ראיתי את ישראל ביסוריהם ונזכרתי בבריתי, שכן דורשים חז"ל (ברכות ה' ע"א) "נאמר ברית במלח ונאמר ברית ביסורין, מה ברית במלח – מלח ממתקת את הבשר, אף ברית האמור ביסורין - יסורין ממרקין כל עוונותיו של אדם". הרה"ק רבי מענדיל מרימינוב זיע"א היה אומר על מאמר חכמינו זה כך, אמנם המלח מוסיף טעם לבשר, אך כל זה רק אם המלח ניתן במידה מתאימה, אבל כשמפריזים בהמלחה, מאבד הבשר את טעמו עד שאינו ראוי לאכילה, כיוצא בזה גם היסורים, כשהם ניתנים במידה ובשיעור שיוכל האדם לשאתם, רק אז מטיבים הם עם האדם, אבל יסורים יתר על המידה, מעבירים את האדם על דעתו ועל דעת קונו. וזה הפירוש "שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם" שמעתי נאקת היסורים הגדולים של בני ישראל, "ואזכור את בריתי", הגיעה השעה לזכור את ברית המלח.

(מאור ושמש)

תנו לכם מופת (ז' – ט')

למה ביקש פרעה ממשה ואהרן "תנו לכם מופת" היה לו לבקש "תנו לנו מופת", וי"ל שההבדל בין מופת מזויף הנעשה באחיזת עיניים או בכשפים, לבין מופת אמיתי הוא, שהמופת המזויף מעורר פליאה אצל הצופים בו, אולם אלה המבצעים אותו אינם מתפעלים כלל ועיקר, שהרי הם יודעים כי אין בו ממש. לעומת זאת מופת אמיתי מעורר התפעלות גם בעיני הצדיק אשר על ידו מתרחש המופת. וזה פירוש הפסוק "תנו לכם מופת" שיהיה מופת אמיתי שגם בעיניכם יהיה לפלא.

(הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א)

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם וגו' (כי תשא ל"ז)

אם אדם שומר שבת כראוי ונכון, אז עי"ז יתנהג כראוי בזכות השבת גם במשך השבוע שלאחר השבת, וכשאדם מתנהג כראוי במשך השבוע, אז בשבת שאח"כ יהא קל לשמור את השבת כראוי, וכן לעולם. והו "ושמרו בני ישראל את השבת" פירוש שבת אחת ישמור כראוי, ועי"ז יזכה "לעשות את השבת לדרתם", שבכל השבתות יתנהג ג"כ כראוי.

(הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א)